

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.0425
Název školy	Integrovaná střední škola technická, Benešov
Předmět	Ekonomika
Tematický okruh	Národní hospodářství
Téma	Peníze
Ročník	4.
Autor	Ing. Miloslav Procházka
Datum výroby	14.8.2013
Anotace	DUM slouží k výuce žáků 4. ročníku v oblasti „Peníze“. V tomto výukovém materiálu jsou definovány základní pojmy, vysvětlena funkce peněz a vyjmenováno co musí peníze obsahovat.

Peníze

- Peníze jsou takový statek, který v určité společnosti slouží jako běžně přijímaný prostředek směny (platidlo).
- Z ekonomického hlediska mají peníze
 - vysokou likviditu
 - nízkou míru rizika

Vývoj peněz

1) Barterové obchody

- nejstarší způsob placení
- přímá výměna zboží za zboží (bez jiného prostředku směny)
- v dnešní době při mezinárodní směně zboží

2) Všeobecné ekvivalenty

- takzvané zbožíové peníze
- dobytek, kožešiny, kovy
- nevýhoda – špatná dělitelnost

3) Kovové peníze

- počátek 7. až 6. století před n.l.
- z počátku zlaté, stříbrné, měděné slitky označené hmotností
- mince – označení výsostným znakem panovníka

4) Papírové peníze

- počátek 17. století
- vydávají prominentní bankovní domy
- papírová podoba
- příslib na vyplacení určité sumy, vyjádřené množstvím zlata
- dnešní bankovky nejsou tzv. „kryté zlatem“

Formy peněz

1) Oběživo

- mince, bankovky
- mají dokonalou likviditu

2) Bezhotovostní peníze

- depozita uložená na účtech peněžních ústavů
- využívají se při bezhotovostním platebním styku

Funkce peněz

- **Prostředek směny**
 - peníze lze směňovat za statky a služby
- **Jednotka zúčtování**
 - univerzální měřítko ceny
- **Uchovatel hodnoty**
 - prostředek akumulace majetku

Vývoj peněz v Čechách

- Stříbrný denár
 - první česká měna Boleslava I.
 - od 60. let 10. století do 13. století

- Pražský groš
 - stříbrný groš Václava II
 - od roku 1300 až do 1547

- Floren Jana Lucemburského
 - první zlatá česká mince
 - od 1325 do 1353

- Pražský groš Jiřího z Poděbrad
 - stříbrná mince
 - po roce 1469

- Šlikovský dvoutolar
 - stříbrná mince
 - od 1520 až 1528

- Tolary Viléma z Rožmberka
 - stříbrná mince
 - od roku 1582

- Rožmberský dukát
 - zlatá mince
 - od roku 1592

- Dukát slezských stavů
 - zlatý dukát
 - od roku 1634

- Rýnský zlatý Albrechta z Valdštejna
 - zlatá mince
 - od roku 1627

- Stodukát Ferdinanda III.
 - zlatá mince
 - od roku 1629

- Grešle Marie Terezie
 - měděná mince
 - od roku 1759

- Československý pětihaléř
 - prvorepubliková mince
 - od roku 1924

- Československá pětikoruna
 - od roku 1937

Bankovky – 1918 -1938

www.penize.cz

www.penize.cz

www.penize.cz

www.penize.cz

www.penize.cz

www.penize.cz

www.penize.cz

www.penize.cz

1939 - 1945

1948 - 1989

Současnost

Obsah bankovek

- Bankovky musí obsahovat
 - nominální hodnotu (1000)
 - měnu (Kč)
 - ochranné prvky

Ochranné prvky

1) Vodoznak

2) Proužek s mikrotextem

3) Barevná vlákna

4) Soupisová značka

5) Skrytý obrazec

6) Proměnlivá barva

7) Iridiscentní pruh

8) Mikrotext

Použité zdroje:

Tištěné zdroje:

- Čistá L., *EKONOMIKA PRO STŘEDNÍ ODBORNÁ UČILIŠTĚ A VEŘEJNOST*, 1. díl, Praha, Fortuna, 2008. 160 s. ISBN 978-80-7373-037-6
- Klínský P., Münch O., Chromá D., *EKONOMIKA – EKONIMICKÁ A FINANČNÍ GRAMOTNOST PRO STŘEDNÍ ŠKOLY*, Praha, Eduko, 2010. 180 s. ISBN 978-80-87204-21-4
- Švarcová J. a kol., *EKONOMIE – STRUČNÝ PŘEHLED*, Zlín CEED, 2009. 303 s. ISBN 978-80-903433-8-2

Obrázky:

- Kliparty – volně dostupné z <http://office.microsoft.com> [cit.14.8.2013]

- **mince**

dostupné on-line <http://www.nm.cz/Historicke-muzeum/Oddeleni-HM/Numismaticke-oddeleni-Narodniho-muzea/Sbirkove-fondy-Numismatickeho-oddeleni-NM/Mince-z-let-960-1621/> [cit.14.8.2013]

dostupné on-line <http://www.nm.cz/Historicke-muzeum/Oddeleni-HM/Numismaticke-oddeleni-Narodniho-muzea/Sbirkove-fondy-Numismatickeho-oddeleni-NM/Mince-z-let-1634-1937/> [cit.14.8.2013]

- **peníze**

dostupné on-line <http://www.penize.cz/muzeum-bankovek/187321-prvni-republika-1918-1938> [cit.14.8.2013]

dostupné on-line <http://www.penize.cz/muzeum-bankovek/187325-protektorat-1939-1945> [cit.14.8.2013]

dostupné on-line <http://www.penize.cz/muzeum-bankovek/187326-doba-socialismu-1948-1989>
[cit.14.8.2013]

dostupné on-line <http://www.penize.cz/muzeum-bankovek/187120-ceska-republika> [cit.14.8.2013]

dostupné on-line
http://www.cnb.cz/cs/platidla/ochranne_prvky/ochranne_prvky_1000.html [cit.14.8.2013]